

Anna Zachrisson
Statsvetenskapliga institutionen
Umeå Universitet

Samförvaltningsprocesser för utveckling och bevarande: Exemplet Laponia

Demokrati och förvaltning i förändring

Generellt:

- globalisering
- decentralisering

Konsekvenser:

- Demokratin och nationalstaten utmanas

Fjällen:

- Krav från många intressenter

Konsekvenser:

- Förvaltningen uppfattas som illegitim → konflikter

Trender i naturvården

Traditionellt:

- Storslagen vacker natur
- Rekreation
- Referensområde n för forskning
- Uppifrånstyrning

Idag:

- Biodiversitet
- Lokalt deltagande
- Naturskydd *och* regional utveckling
(legitimitet & regelefterlevnad)

En gemensam resurs:

- 1) tillgången på resursen är begränsad – en persons användning gör att det finns mindre kvar för andra
- 2) möjligheten att begränsa användandet av resursen är liten – att utestänga användare blir dyrt

Traditionella förvaltningsformer

- **Statlig förvaltning**

- + Koordination, professionalitet, stordriftsfördelar

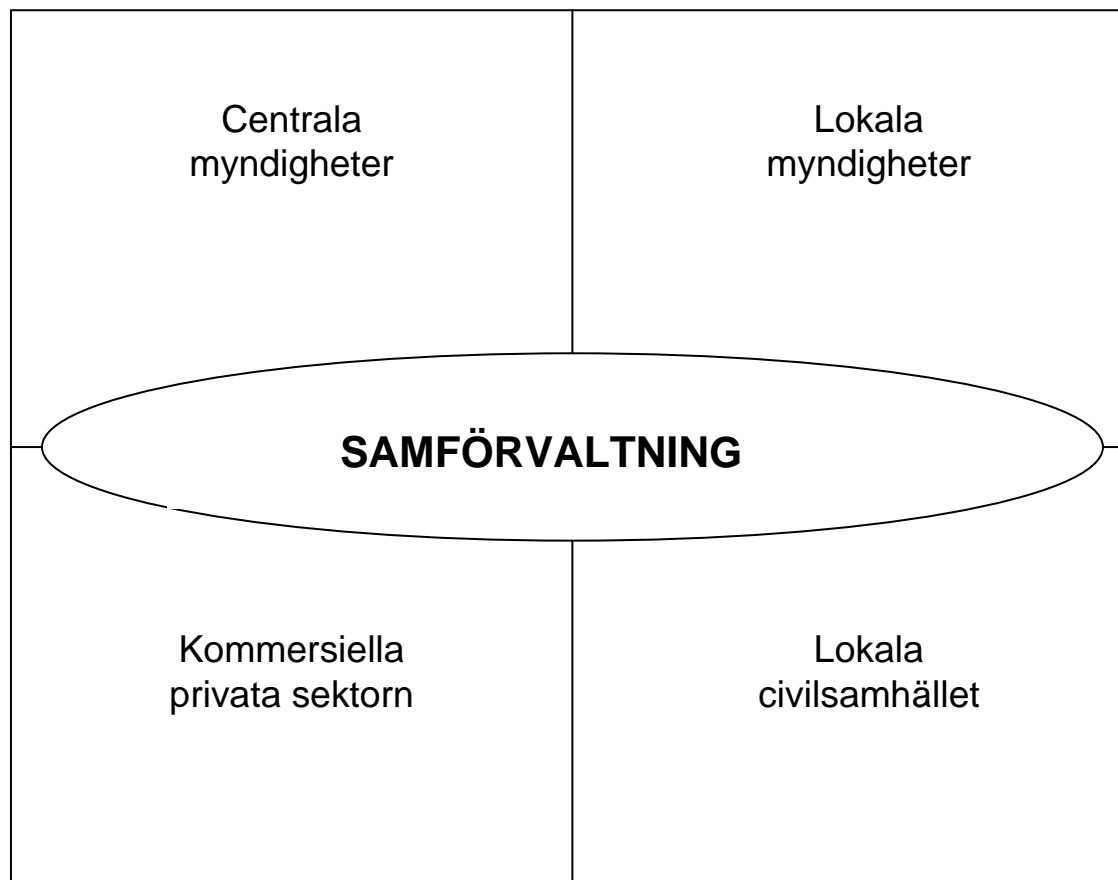
- Oflexibelt, svårt att involvera användare och kommodifiering

- **Lokal (själv) förvaltning**

- + Platsbunden kunskap, social kontroll, välanpassade regler, snabb feedback

- Koordinationsproblem, behov av externt stöd, skalproblematik

Samförvaltning

Samförvaltningens fördelar

- Reducerar konflikter
- Utnyttjar olika former av kunskap
- Koordinering
- Flexibilitet
- Effektivitet
- Legitimitet

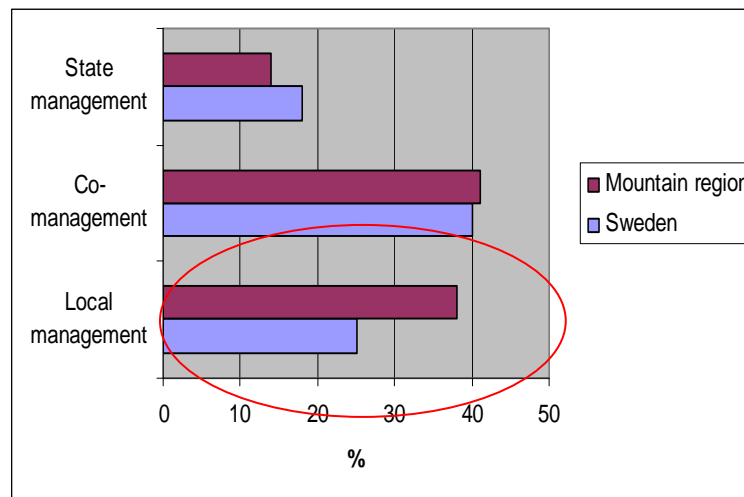
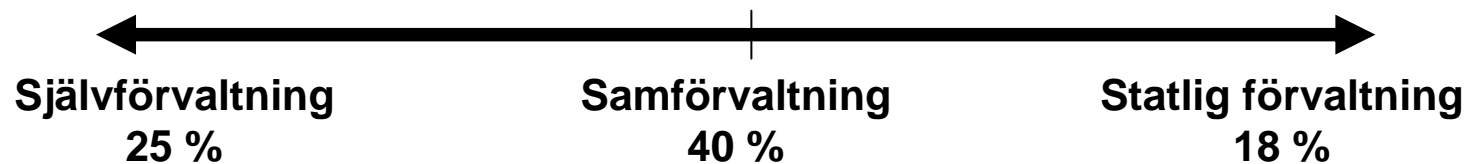

Fokus på svenska fjällen - varför?

- Få samförvaltningsstudier
 - 90% av nationalparksarealen
 - Stort beroende av naturresurser
 - Mångbruk
 - Konflikter mellan brukare
 - Del av Sapmi
- Komplex väv av olika intressenter och förvaltningsnivåer

Stöd för mer lokalt inflytande

Världsarvet Laponia

- Inrättades december 1996
- Natur- och kulturarv; det samiska landskapet
- Areal: 9400 km²
- Ingen förvaltningsplan kunde antas →
2006 "Laponiaprocessen"

Samförvaltningsprinciper:

1) Representation

Alla berörda aktörer

Laponia:

Representanter för "primära
nyttjanderättshavarna"

Princip 2: "Reson"

Argument ska vara underbyggda
och förståeliga

Laponia:

Tematiska subgrupper,
gemensam informationsinsamling
och oberoende expertis

Princip 3: Makt

Samma möjligheter att delta
Inflytande över praktisk förvaltning
Makt- och resursdelning

Laponia:

Konsensus

Tillträde, föreskrifter, riktlinjer,
förvaltningsorganisation

Samisk majoritet

Resurser till "svagare" parter

Princip 4: Ansvarsutkrävande

Offentlighet

Offentliga aktörer ansvarar inför de
man representerar

Laponia:

Förankring inåt och utåt

Kommunal turismarbetsgrupp och
dialogmöten

"Valda" representanter

Princip 5: Lärande

- 1) Inkrementell förändring
- 2) Programförändring
- 3) Paradigmskifte

Laponia:

Icke-fungerande naturvård

Ny policy

Laponiaprocessen – en
lärandearena

Förutsättningar

- Nationellt stöd
- Ekonomiska resurser –
kostsamma processer
- Flexibelt institutionellt ramverk